

FSC-boscertificering onder het ANB- groepscertificaat in Vlaanderen

FSC® CO18456

jaarrapport 2020

Inleiding

Onder de vorm van een beknopte update wordt jaarlijks een stand van zaken gegeven aangaande FSC®-boscertificering onder het ANB-groeps-certificaat in Vlaanderen. Cijfers over oppervlakte FSC-bos, volumes verkocht FSC-hout en een situering van de Vlaamse FSC-bosbeheerders worden zo eenvoudig gepresenteerd.

Tevens wordt een overzicht gegeven van de voornaamste opmerkingen die bij de interne en externe audits naar boven gekomen zijn en wordt een korte voorbeschouwing gegeven over de planning voor 2021.

Oude Zeeden in gemeentebos Kasterlee

FSC-Groepscertificaat ANB

2020 was zoals bekend een bijzonder jaar. In maart brak de Covid19-pandemie uit en dit resulteerde in een beperkte activiteit rond het groepscertificaat. Alle geplande interne en externe audits konden, soms met enig kunst- en vliegwerk, afgerond worden. Toetredingen van nieuwe leden en nieuwe bossen van bestaande leden werden echter op een zeer laag pitje gezet.

In totaal werd in 2020 slechts een goede 370 ha bos bijkomend gecertificeerd. Dit komt neer op de toetreding van de gemeente Lille als nieuw lid en van het door ANB beheerde domein Epelaar in Beerse. Bij de gemeente Bornem werden een paar ha bos bijkomend opgenomen onder het bestaande certificaat.

Binnen het ANB werd ook gestart met het intekenen van alle FSC-gecertificeerde domeinen in een GIS-omgeving. Hiertoe werden de nodige contacten gelegd en informatie uitgewisseld met diverse beheerders van private leden. Deze oefening is eind 2020 nog niet afgerond. De voorziene update van de FSC-oppervlakte voor bossen waar nieuwe percelen werden aangekocht (zie voornemen in verslag vorig jaar) werd daarom nog niet uitgevoerd.

Vlaanderen telde eind 2020 een areaal van 26.844 ha FSC-gecertificeerd bos via het groepscertificaat van het Agentschap Natuur en Bos. Dit komt neer op bijna 20 procent van de Vlaamse bosoppervlakte.

Provincie	Oppervlakte (ha)	Verdeling (%)
Limburg	9.893	37%
Antwerpen	5.531	21%
Oost-Vlaanderen	2.013	7%
West-Vlaanderen	3.884	14%
Vlaams-Brabant	5.523	21%
Totaal	26.844	100%

Limburg blijft in absolute oppervlakte de belangrijkste provincie met FSC-bosareaal. De toename van het gecertificeerde areaal situeert zich dit jaar enkel in de provincie Antwerpen. De provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant hebben nu quasi evenveel FSC-gecertificeerd bos.

Leden FSC-groep

De FSC-groep groeide aan met 2 nieuwe bossen, de gemeentebossen van Lille en het domein Epelaar (beheeroverdracht van gemeente Lille aan het ANB).

Door de herstructurering bij terreinbeheer ANB zijn er nu nog 10 beheerregio's die allemaal FSC-gecertificeerd bos bezitten.

In totaal hebben we 131 leden waarvan 81 private eigenaars en 50 openbare. De private eigenaars zijn – op één eigenaar na – allemaal aangesloten via een bosgroep of studiebureau. Bosgroep Limburg vertegenwoordigt 64 leden. Bij de openbare leden tellen we 10 ANB-regio's, 3 provincies, 23 gemeenten en 14 andere besturen (OCMW, kerkfabriek, drinkwatermaatschappij, universiteit). Het ANB beheert 16.359 ha FSC-bos (61%), openbare besturen 9.421 ha (35%) en private boseigenaars 1.064 ha (4%).

Speelzone in gemeentebos Brasschaat

Aanbod FSC-gelabeld hout

In 2020 werd in de Vlaamse FSC-bossen 79.645 m³ hout gekapt. 75.000 m³ daarvan werd via Natuurinvest vermarkt voor diverse openbare besturen en het ANB. Private eigenaars verkochten bijna 2.800 m³.

De houtverkoop 2020 was significant hoger dan de verkoop van 2019 toen de laagste hoeveelheid FSC-gecertificeerd hout verkocht werd in de het afgelopen decennium. In private bossen werd meer FSC-hout geogst.

ANB verkocht 40.600 m³ hout in 2020, ongeveer evenveel als in 2019, maar nog steeds veel minder dan de jaren voordien (toen ongeveer 60.000 m³). Openbare besturen waren goed voor een verkoop van 36.000 m³, dubbel zoveel als in 2019.

Sinds 2006, het begin van het FSC-groepscertificaat, is het volume aangeboden FSC-hout in stijgende lijn gegaan tot 2012. Sindsdien wordt - tot 2018 - jaarlijks 90.000 tot 100.000 m³ FSC-hout verkocht in Vlaanderen. In 2020 werd significant meer verkocht dan in 2019 maar de cijfers van vroegere jaren worden niet meer gehaald. De daling situeert zich in 2020 volledig bij de houtverkoop door het ANB.

Het leeuwendeel van het FSC-hout is traditioneel afkomstig uit het oosten van Vlaanderen. Twee derden daarvan betreft naaldhout.

In 2020 werd zeer veel Corsicaanse den verkocht (27.000 m³), gevolgd door Grove den (19.000m³) en Beuk (14.000m³) en Amerikaanse eik (7.500m³). Zomereik en Lork waren beiden goed voor ongeveer 1.700m³, Fijnspar een goede 1.000m³, Douglasspar 750m³ en berk (goede 500m³). Van andere soorten werd steeds minder van 500m³ verkocht.

Kwaliteitscontroles

Boscificering staat of valt met degelijke kwaliteitscontroles. In een groepsificeringssysteem vinden er zowel interne als externe audits plaats. Tijdens audits worden de leden en hun bosbeheer in de ruime zin (ecologische aspecten, sociale aspecten, arbeidswelzijn & veiligheid, wettelijkheid, ...) en uiteraard ook de FSC-eisen uitgebreid gescreend. Interne audits werden uitgevoerd door de interne auditeur van ANB; externe audits werden uitgevoerd door de firma Control Union Certification, een onafhankelijke, door FSC geaccrediteerde organisatie. De externe audit vond dit jaar plaats in oktober.

In 2020 werden 11 interne audits uitgevoerd. In totaal werden 3 Minor en 1 Major-opmerkingen gemaakt, naast een drietal Observaties.

Tijdens de jaarlijkse externe audit werd de groepsstructuur en -organisatie doorgelicht en werden tussen 6 en 14 oktober een 12-tal bossen door de auditeur van Control Union uitgebreid gescreend. Dit jaar waren dit vooral domeinen van het ANB (Hotondbos, Beiaardbos, Muziekbos, Sixtusbossen, Galgenbossen en Zoniënwoud), gemeentebos in Merelbeke, Pelt, Bocholt en Lille (als kersvers lid), het Gentbos van de provincie Oost-Vlaanderen en privaat bos in de omgeving van Tongerlo. Bij deze audit werden slechts vier minor opmerkingen en drie observaties geformuleerd.

Zoals bekend worden bij een audit verschillende soorten opmerkingen geformuleerd. Observaties zijn aandachtspunten die bij een volgende audit opnieuw bekeken worden. Minor-opmerkingen dienen binnen het jaar geredieerd te worden (en worden dus opgevolgd). Een Major-opmerking dient binnen de drie maanden opgelost te worden. Bij geen enkele audit werden grove tekortkomingen vastgesteld (geen Major). Er werd dan ook geen enkel lid uitgesloten dit jaar.

Bij de audits werden bij de leden volgende zaken opgemerkt:

- Ontbreken omgevingsvergunning voor nieuwe stal in natuurgebied;
- Afgevaardigde heeft al geruime tijd geen contact meer met boseigenaar;
- Middelen dienen voorzien te zijn om het beheerplan effectief uit te voeren;
- Groenstorten aanpakken;
- Grenzen van FSC-bos duidelijk afbakenen op terrein (inname door derden vermijden);
- Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) voorzien in bestek indien men aanbesteding voorziet;
- Unieke FSC-code bos en vermelding "FSC100%" in catalogus voorzien bij houtverkoop uit FSC-bos;
- Logogebruik FSC dient vooraf voorgelegd te worden om verkeerde toepassingen te vermijden. Tekst of ontwerp dient bezorgd te worden aan de interne auditeur die dit aan het certificeringsorgaan voorlegt en normaal krijgt men binnen de 24 uur een reactie;
- Vaste exploitatiepistes gebruiken bij exploitatie en hun ligging documenteren. Bij waardevolle bossen (natuur, cultuur vb aanwezigheid Celtic Fields) dient er streng op toegezien te worden

- dat de exploitatiepistes effectief gebruikt worden door de exploitant (briefing vooraf en opvolging tijdens werken);
- Toegankelijkheid uit toegankelijkheidsregeling moet overeenstemmen met toegankelijkheid op het terrein.

Vooruitblik 2021

Tijdens de externe audit werd de werking van het groepscertificaat doorgelicht en werden ook enkele afspraken gemaakt over de werking van het groepscertificaat ANB.

Gelet op het feit dat natuurbeheerplannen om de zes jaar geëvalueerd worden en desgevallend bijgesteld worden, werd vorig jaar beslist om **nieuw aangekochte percelen horend bij een bepaald domein onmiddellijk te certificeren**. Deze operatie zullen we in 2021 doorvoeren, wat naar verwachting toch een paar honderd hectare nieuw gecertificeerd bos zal opleveren.

Bij de externe audit werd ook de afspraak gemaakt om enige inconsistentie bij het FSC-groepscertificaat weg te werken. Dit certificaat vermeldt soms de eigenaar en soms de beheerder van een specifiek bos en dit dient eenduidig aangepast te worden. Tevens zal de unieke FSC-code van de leden aangepast worden: de letter- en cijfercombinatie achteraan de code zal niet meer gescheiden worden door een koppelteken.

In 2019 werd het openbaar onderzoek gevoerd naar de **invoering van een FSC-standaard voor België** (nu werken wij met een “Vlaamse” standaard opgemaakt door de externe auditeur voor ons ANB-groepscertificaat). De verwachting was dat deze standaard in 2020 goedgekeurd zou worden maar ook dit is omwille van Corona uitgesteld tot 2021.

Begin 2022 vervalt ons vijfjaarlijks certificaat voor het FSC-groepscertificaat. Om in orde te zijn voor de volgende vijf jaar zal het ANB in de loop van 2021 een **nieuwe aanbesteding doen voor de externe audits in de periode 2022-2026** (1 hoofdaudit en 4 opvolg audits). Als gevolg hiervan zal de bijdrage voor het FSC-lidmaatschap wijzigen in 2023 (de hoofdaudit wordt volledig betaald door ANB zodat u in 2022 geen factuur zult ontvangen). De verwachting is dat deze prijswijziging minimaal zal zijn. De externe audit voor 2021 zal in het voorjaar plaatsvinden zodat de nieuwe hoofdaudit reeds mogelijk eind dit jaar kan aanvangen.

Tenslotte hopen we in 2021 toch een aantal **nieuwe leden** te kunnen verwelkomen alsook een reeks bossen van het ANB die beschikken over een kersvers goedgekeurd natuurbeheerplan onder het groepscertificaat te brengen. De open brief van de houtsector met de vraag om meer (privaat)bos te gaan certificeren gaf reeds aanleiding tot enkele nieuwe contacten. Misschien bereiken we wel de kaap van de 20 procent FSC-gecertificeerd bos (omgerekend 28.000ha) in Vlaanderen dit jaar!

Wie nog FSC-bordjes nodig heeft om bij de belangrijkste toegangen tot het bos aan te brengen kan die gratis bestellen bij de interne auditeur. Die worden u dan zo snel mogelijk bezorgd.

Kloempen van esdoorn onder lork in proefbos KULeuven Hamont-Achel

Info:

danny.maddelein@vlaanderen.be

0479/67.95.73

www.natuurenbos.be/Beleid&Wetgeving/Natuurgebruik/Hout

www.houtverkopen.be/fsc-boscertificering